

NR 3 2023

Lyckoslantén

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

MAURI =
STOOR FAVORIT

Poster:
**Guardians of
the Galaxy**

Har du koll
på våra mynt
och sedlar?

Recept:

LÄRARHANDLEDNING

och mobil"

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 03 2023

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetsätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24. Facit på korsord och sudoku finns på vår sajt.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Tidningen skickas gratis till skolor med undervisning i årskurs 4-6. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se

1. RÖRELSE OCH DIN HÄLSA

Bygger på artikeln *Jag får andra att börja idrotta* på sid 10–11.

ÄMNEN: Idrott och hälsa, samt svenska.

SYFTEN:

- Förmåga att planera, genomföra och värdera olika aktiviteter utifrån hur de påverkar fysisk förmåga och hälsa.
- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

CENTRALA INNEHÅLLET:

- Samtal om upplevelser av olika aktiviteter samt värdering av hur de påverkar den fysiska förmågan och hälsan.
- Normer kring olika slags aktiviteter. Hur normer påverkar individens deltagande, till exempel normer kring kön och funktionalitet kopplade till olika rörelseaktiviteter.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag.

ÖVNINGAR: Den här aktiviteten passar sig fint för ett samarbete mellan undervisande lärare i svenska samt idrott och hälsa.

Läs artikeln gemensamt med klassen. Börja med att skapa förståelse kring olika ord i texten och skriv upp dem en i taget på tavlan. Fråga vad eleverna skulle säga om de skulle förklara ordet för någon som inte vet vad det betyder.

FÖRSLAG PÅ ORD: Projekt, fritid, uppmuntra, delta, föreningslivet, sporta, blyg, fritidsgård, förebilder, ungdomsledare, coachar, fokusera, satsa, aktiva.

Samtala sedan med eleverna utifrån följande frågor:

- Vad tycker ni om för sporter?
- Vilka sporter är vanliga där vi bor?
- Finns det någon sport som ni skulle vilja testa?
- Varför tror ni att det finns många – inte minst tjejer – som slutar med sport när de blir lite äldre?
- Har alla barn och ungdomar samma möjligheter för att sporta?
- Vad har man för nytta av att sporta och röra sig fysiskt?

Den sista frågan kan du skriva upp på tavlan och sedan låta eleverna få diskutera i par eller grupper. Återkoppla i stora gruppen.

Prata om att det är viktigt att man får hålla på med fysiska aktiviteter som man själv tycker är roliga, annars är det stor risk att man slutar. Prata också om att det inte nödvändigtvis behöver handla om en specifik sport utan att allt fysisk aktivitet är bra.

Dela in eleverna i par och be dem att skriva en beskrivande text om en sport eller aktivitet som de tycker om eller som de gärna skulle vilja prova på. Låt grupperna få illustrera till sina texter, häng upp dem och presentera för varandra.

2. ALLAS RÄTT TILL SPORT

Bygger på artikeln *Är du Spara eller Slösa, Zećira?* på sidorna 18–20

ÄMNEN: Samhällskunskap samt idrott och hälsa

SYFTEN:

- Förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang.
- Förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv och kritiskt granska hur de framställs i olika källor.

CENTRALA INNEHÅLLET:

- Normer kring olika slags aktiviteter. Hur normer påverkar individens deltagande, till exempel normer kring kön och funktionalitet kopplade till olika rörelseaktiviteter.

ÖVNINGAR: Läs artikeln och samtala sedan om de olika perspektiv som kommer fram i texten:

- Vad tror ni att Zećira menar med att tjejer och killar ska få ha samma förutsättningar?
- Hur kommer det sig tror ni att man tidigare brukade säga att vissa sporter var kill- eller tjejsporter?
- Varför tror ni att manliga fotbollsspelare tjänar mera än vad de kvinnliga gör?
- Hur skulle man kunna göra så att det blir samma förutsättningar för både killar och tjejer när de sportar?

Fråga eleverna om de har tittat på sporter där tjejer är spelarna. Koppla förslagsvis till svenska damlandslaget i fotboll och samtala om resultaten som blev under sommaren 2023.

På www.svenskfotboll.se/landslag hittar ni resultat från alla matcherna samt bilder av både det svenska damlandslaget och herrlandslaget. Titta gärna tillsammans och se om det finns spelare som eleverna känner igen.

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se.

Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNEN:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

Vi behöver ert material senast:

3/10
2023

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet.

Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det får vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Läsplatta, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. KAN DU VÅRA SVENSKA MYNT OCH SEDLAR?

Bygger på artikeln *Har du cash eller kort?* på sidorna 14–15.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTEN:

- Kunskaper om ekonomiska, förhållanden och strukturer.
- Förmåga att analysera samhällsfrågor ur olika perspektiv.

CENTRALA INNEHÅLLET:

- Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.
- Aktuella samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.

ÖVNING: Innan du låter eleverna läsa artikeln så kan du börja med att testa deras förkunskaper om de svenska mynten och sedlarna. Fråga om eleverna vet vilka de är och skriv upp dem på tavlan. Prata om att det numera inte är lika vanligt att man använder sig av fysiska pengar. Läs därefter artikeln tillsammans eller enskilt.

Använd dig sedan av frågeställningarna nedan för att fördjupa samtalet:

- Vilka fördelar finns det med digitala pengar och vilka finns det med fysiska?

- Kan ni förklara vad en cyberattacker är för något?
- Varför tror ni att det finns personer som gör cyberattacker?
- I artikeln ser ni alla svenska sedlar. Kom vi på alla innan vi läste?

Du kan visa eleverna bilder på sedlar och mynt från Sveriges Riksbanks hemsida där det finns även på giltiga mynt. Fråga eleverna om de kan berätta vad pengar egentligen är och varför vi behöver ha dessa. På samma hemsida kan ni läsa hur Riksbanken beskriver det hela.

OM DU HAR TID:

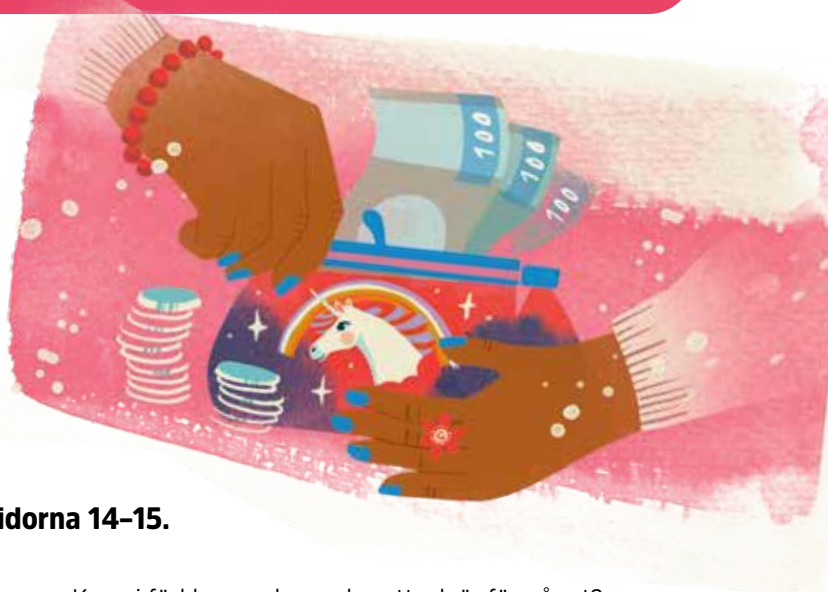
Vilka är personerna på mynten och sedlarna?

Här är en rolig aktivitet där eleverna i par eller grupper kan få googla på vilka personerna på mynten och sedlarna är, vad de är berömda för, när de levde osv. Presentera för varandra.

LÄNKAR:

www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sedlar--mynt

www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/vad-ar-pengar

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 105 700 barn och unga och gav utbildning i privatekonomi. Initiativet Ung ekonomi vänder sig både till grundskolan och gymnasiet.

Läs mer och boka en föreläsning på swedbank.se/ungekonomi